

Asia: VN/9898/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain ja merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Pääasiallinen sisältö

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Esityksellä ehdotetaan muutettavaksi jätelakia ja merenkulun ympäristönsuojelusta annettua lakia. Suurin osa ehdotetuista muutoksista olisi tarpeen tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä annetun direktiivin täytäntöön panemiseksi. Jätelain tuottajavastuusääntelyn piiriin sisällytettäisiin uusina tuoteryhminä useita kertakäyttöisiä muovituotteita sekä muovia sisältävät kalastusvälineet. Osalle kyseisten tuotteiden tuottajista säädettäisiin jätelain yleisen tuottajavastuun mukainen erilliskeräystä edellyttävä jätehuollon järjestämis- ja kustannusvastuu. Osalle kyseisten tuotteiden tuottajista säädettäisiin nykyiseen sääntelyyn verrattuna uusi kustannusvastuu, joka koskisi tiettyjä kuntien toteuttamia jätehuolto- ja siivoustoimia.

Korkein hallinto-oikeus ei lausu muutoin luonnoksesta, mutta kiinnittää huomiota siihen, miten tuottajien kustannusvastuu kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista on ehdotettu säädettäväksi. Säännösehdotukset 47 a – 47 f §:ssä ovat varsin yksityiskohtaisia ja tarkoitus on ollut, että kuntakohtainen vastuu määrittäisi mahdollisimman yksiselitteisesti. Toisaalta säännöksiin jää joka tapauksessa tulkinnanvaraisuutta.

Ehdotuksen mukaan tuottajayhteisön kustannusvastuun perusteet olisivat laissa ja niistä säädettäisiin tarkemmin asetuksessa. Tuottajayhteisön taloudellinen kokonaisvastuu joudutaan päättelemään suoraan säännöksistä, eikä sitä vahvisteta erikseen hallintopäätöksellä. Ylipäätään jää epäselväksi, kuka viime kädessä määrittää säännösten mukaan kunnille korvattavan kokonaiskustannusten määrän. Esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa esimerkiksi 47 c §:n perusteluissa viitataan siihen, että korvausvastuun arviointi tapahtuu Kuntaliiton ja tuottajien välisessä yhteistyöryhmässä. Esitettyä sääntelytapaa on pidettävä epätavanomaisena. Esimerkiksi epäselvää saattaa olla, onko tuottajayhteisön kokonaisvastuu arvioitu lain mukaisesti ja miten mahdolliseen virheelliseen arvioon puututaan. Mikäli hallintopakkomenettely ylipäätään olisi sovellettavissa tällaiseen tilanteeseen, puuttuminen tapahtuisi jälkikäteen, mistä puolestaan voi aiheutua ongelmia tuottajayhteisön ja sen jäsenten välillä esimerkiksi, jos jäsenmäärä muuttuu asian käsittelyn aikana.

Luontevaa saattaisi olla, että jokin viranomainen, kuten Pirkanmaan ELY-keskus, vahvistaisi vastuun kokonaisuutensa vastaavasti kuin Ruotsissa Naturvårdsverket. Järjestelmää selkeyttäisi muutoinkin, jos tuottajayhteisön maksu kanavoitaisiin ensin viranomaiselle, joka jakaisi sen kunnille laissa olevien perusteiden mukaan.

Edelleen tulkinnanvaraista ehdotuksen perusteella saattaa olla, kuinka paljon tuottajayhteisö on velvollinen maksamaan yksittäiselle kunnalle. Esimerkiksi ehdotetun 47 d §:n mukaan korvauksen maksaminen kunnalle perustuisi asukasluvuun, mutta lisäksi korvausmäärässä voidaan tarvittaessa ottaa huomioon roskaantumiseen vaikuttavia erityisiä olosuhdetekijöitä. Olosuhdetekijöitä ei ole kuvattu tarkemmin esityksessä, vaan oikeastaan ne on jätetty selvitetäväksi myöhemmin. Tuottajayhteisö tai yksittäinen kunta saattavat olla erimielisiä olosuhdetekijöistä ja siitä, minkä suuruinen korvaus kunnalle kuuluu.

Ehdotuksessa ei ole arvioitu millainen oikeussuojajärjestelmä liittyisi korvausten maksamiseen. Vaikka tavoite on, ettei korvauksista saisi hakea muutosta valittamalla, lienee kuitenkin mahdollista, että asia voisi tulla erimielisyyksien ilmetessä ratkaistavaksi esimerkiksi hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa. Pirkanmaan ELY-keskuksen mahdollisuus valvoa korvausten maksua hallintopakkomenettelyssä ei sovellu korvaustasoa koskevien erimielisyyksien ratkaisuun.

Korkein hallinto-oikeus katsoo, että ehdotuksen jatkotyössä on perusteltua tarkastella ehdotettua esitystä tarkemmin päätöksenteon asianmukaisuutta sekä oikeussuojajärjestelmiä, jotka liittyvät tuottajien kustannusvastuuseen kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista.

Lausunnon ovat valmistelleet oikeusneuvokset Mika Seppälä ja Jaakko Autio sekä esittelijäneuvos Päivi Korkeakoski. Lausunto on käsitelty korkeimman hallinto-oikeuden kansliaistunnossa 7.2.2022.

Presidentti Kari Kuusiniemi

Kansliapäällikkö Emil Waris

Luku 1 (Asian tausta ja valmistelu)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Luku 2 (SUP-direktiivin tavoitteet ja pääasiallinen sisältö)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Luku 3 (Nykytila ja sen arviointi)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Luku 4 (Ehdotukset ja niiden vaikutukset)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Luku 5 (Muut toteuttamismuutokset)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Luku 8 (Lakia alemman asteinen sääntely)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Luku 12 (Suhde perustuslakiin ja säätämisyhteistyö)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Jätelain muutosehdotus

6 § (Muut määritelmät) + pykäläkohtaiset perustelut

-

24 a § (Markkinavalvonta) + pykäläkohtaiset perustelut

-

25 § (Muut valvontaviranomaiset) + pykäläkohtaiset perustelut

-

46 § (Tuottajan vastuu jätehuollosta ja sen kustannuksista) + pykäläkohtaiset perustelut

-

47 a § (Tuottajan kustannusvastuu tietyistä kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista) + pykäläkohtaiset perustelut

-

47 b § (Kustannusvastuun piiriin kuuluvat alueet) + pykäläkohtaiset perustelut

-

47 c § (Kustannusvastuun toteuttamiseksi tarvittavien tuoteryhmäkohtaisten korvausten määrittäminen) + pykäläkohtaiset perustelut

-

47 d § (Tuoteryhmäkohtaisten korvausten maksaminen kunnille) + pykäläkohtaiset perustelut

-

47 e § (Tuoteryhmäkohtaisten korvausten tarkistaminen) + pykäläkohtaiset perustelut

-

47 f § (Kustannusvastuun jakaminen samaa tuoteryhmää edustavien eri tuottajayhteisöjen sekä tuottajien kesken) + pykäläkohtaiset perustelut

-

48 § (Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat) + pykäläkohtaiset perustelut

-

49 § (Käytöstä poistettavien tuotteiden vastaanotto ja kuljetus) + pykäläkohtaiset perustelut

-

51 § (Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus) + pykäläkohtaiset perustelut

-

53 a § (Tuottajan omavalvonta) + pykäläkohtaiset perustelut

-

62 § (Tuottajayhteisöön liittyminen) + pykäläkohtaiset perustelut

-

66 a § (Tuottajan tai muun toimijan valtuutettu edustaja) + pykäläkohtaiset perustelut

-

69 § (Juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän velvollisuudet) + pykäläkohtaiset perustelut

-

128 § (Tuottajavastuuta koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen) + pykäläkohtaiset perustelut

-

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset + niiden perustelut

-

Merenkulun ympäristönsuojelulain muutosehdotus

3 § (Jätteiden vastaanottojärjestelyt satamassa) + pykäläkohtaiset perustelut

-

Voimaantulosäännös + sen perustelut

-

Muita esitykseen liittyviä asioita

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Waris Emil
Korkein hallinto-oikeus